

Innst. 342 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra arbeids- og sosialkomiteen

Dokument 8:96 S (2015–2016)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Kirsti Bergstø om å sikre full behandling av trygdeoppgjøret i Stortinget slik sakens viktighet og tradisjonen tilsier

Til Stortinget

1. Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme trygdeoppgjøret for Stortinget slik at saken får en fullverdig behandling.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Dag Terje Andersen, Fredric Holen Bjørdal, Lise Christoffersen og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Stefan Heggelund, lederen Arve Kambe, Bente Stein Mathisen og Bengt Morten Wenstøb, fra Fremskrittspartiet, Lene Langemyr og Erlend Wiborg, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Venstre, Sveinung Rotevatn, og fra Sosialistisk Venstreparti, Kirsti Bergstø, viser til representantforslaget om å fremme egen sak om trygdeoppgjøret for Stortinget. Tidligere år har det blitt lagt frem en egen proposisjon for Stortinget om trygdeoppgjøret.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at det har vært nødvendig med en egen proposisjon da pengene skulle flyttes fra Finansdepartementets «ymsepost» til budsjettkapitlene under Arbeids- og sosialdepartementet.

Bakgrunnen for tidligere praksis var at kap. 2309 Tilfeldige utgifter skulle ta høyde for merutgifter som fulgte av forhandlinger der staten er part (lønsoppgjøret, trygdeoppgjøret, takstoppgjøret og soldatoppgjøret). Imidlertid er nå – fra 2011 – reguleringen av grunnbeløpet regulert i lov og forskrift.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i sak om pensjoner (pensjonsforliket), som samlet et bredt flertall (alle partier unntatt Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti) i Stortinget våren 2005, ble bestemt at trygdeoppgjøret skulle følge grunnbeløpet, anslaget for lønnsveksten i samfunnet samt en årvisst underregulering på 0,75 prosentpoeng.

Dette flertallet merker seg at et bredt flertall (alle partier unntatt Fremskrittspartiet) på Stortinget sluttet seg i vedtak 23. april 2007 til regjeringens forslag i St.meld. nr. 5 (2006–2007) om at endrede regler for utbetalte pensjoner også skulle omfatte eksisterende alderspensjonister.

Dette flertallet viser til at i lov om ny alderspensjon ble prinsippet om at pensjon skulle reguleres med et gjennomsnitt av pris- og lønnsvekst innført ved å benytte lønnsveksten fratrukket en fast faktor. I de langsiktige beregningene i forbindelse med pensjonsreformen ble det lagt til grunn en årlig gjennomsnittlig reallønnsvekst på 1,5 pst. Faktoren ble satt til 0,75 pst. for å gi om lag samme resultat over tid som om pensjonene ble regulert med gjennomsnittet av pris- og lønnsveksten. I forarbeidene

ble det vektlagt at regulering med lønnsveksten fratrukket en fast faktor sammenliknet med å regulere med et snitt av pris og lønn ville bidra til:

- En mer stabil utvikling i pensjonistenes inntekter sammenliknet med yrkesaktives inntekter.
- At pensjonsutgiftene utgjør en rimelig stabil andel av samlede lønnsinntekter og verdiskaping i samfunnet, og dermed står i forhold til den økonomiske bæreevnen.
- At verken pris- eller lønnsvekst inngår i levealdersjusteringen eller i vilkår for fleksibelt pensjonsuttak. Dermed unngås anslag som kan avvike fra faktisk utvikling.

Dette flertallet merker seg at det siste strekpunktet viser til at det i ny alderspensjon opptjenes pensjon i form av en pensjonsbeholdning. Ved uttak av pensjon omgjøres pensjonsbeholdningen til en løpende pensjon ved å dele på et delingstall som gjen-speiler forventet gjenstående levetid fra uttakstidspunktet. I fastsetting av delingstallene er det hensyntatt hvordan pensjonen skal reguleres etter uttak. Ved å regulere med lønnsveksten og deretter trekke fra 0,75 pst., kan delingstall beregnes uten usikre anslag på pris- eller lønnsvekst 20–30 år frem i tid. Dermed sikres samsvar mellom opptjent pensjonsbeholdning og summen av pensjonsutbetalingene, uavhengig av hva lønnsutviklingen måtte bli i årene man mottar alderspensjon, og en unngår uenighet om hvilke forutsetninger som skal legges til grunn og krav om kompensasjon hvis utviklingen blir en annen enn lagt til grunn.

Komiteen viser til at trygdeoppgjøret har vært lagt frem for Stortinget i flere tiår. Dette er en lang og tydelig tradisjon, som i tillegg til selve bevilgningen sørger for at nasjonalforsamlingen må behandle innholdet i den økonomiske situasjonen for, blant flere, landets alderspensjonister. Komiteen mener slik behandling gir saken det alvor den fortjener.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti understreker at den nye ordningen for budsjettering som regjeringen presenterte i statsbudsjettet for 2016, ikke tydeliggjorde at trygdeoppgjøret ikke skal til Stortinget som egen sak. Verken i proposisjonen eller i flertallsmerknadene er det tydeliggjort at dette ikke lenger skal være en egen sak. Det er heller ingenting i regjeringens tekst, eller i komitéflertallets merknader, som hindrer regjeringen i å legge frem saken som normalt.

Disse medlemmer viser til det faktum at regjeringen ikke har lagt frem årets trygdeoppgjør for Stortinget som egen sak. Forslaget om å fremme

trygdeoppgjøret for fullverdig behandling ble oversendt komiteen for behandling i stedet for direktebehandling i Stortinget. Disse medlemmer viser til at det nå er for sent å få til fullverdig behandling våren 2016. Disse medlemmer vil be regjeringen om at neste års trygdeoppgjør legges frem for Stortinget som egen sak, slik at Stortinget dermed gis mulighet til en fullverdig vurdering av det som har skjedd i konsultasjonen mellom staten og pensjonistorganisasjonene som forberedelse til oppgjøret.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser videre til at regjeringen selv sagt har mulighet til å fremme egne forslag om å kompensere for underregulering av pensjonene, hvis regjeringen ønsker det. Disse medlemmer peker på det enkle faktum at finansministeren og regjeringen velger å la være å hindre at pensjonistene blir fattigere. Disse medlemmer oppfordrer regjeringen til å vurdere om det virkelig er riktig at pensjonistene, mange av dem med lav pensjon, skal falle etter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, merker seg også at Stortinget har full mulighet til å diskutere trygdeoppgjøret i den ordinære budsjettbehandlingen, samt i den ordinære behandlingen av revidert nasjonalbudsjett.

Flertallet viser til det engasjement saken har skapt. Det har hele tiden vært en forutsetning å ha full transparens i prosessen rundt trygdeoppgjøret.

Flertallet viser til at tidligere trygdeproposisjoner også har inneholdt bakgrunnsstoff om selve reguleringen, nærmere detaljer om ytelsene som er omfattet, skatteregler for pensjonistene, i tillegg til informasjon om utviklingen av de ulike ytelsene. Denne informasjonen ville etter ny rutine fremmes i Prop. 1 S, men det er fullt gjennomførbart og hensiktsmessig å fremme slik informasjon i egen melding sammen med statsbudsjettet. Samtidig forutsettes det at fremleggelse av slik melding ikke forskyver eller utsetter når trygdeoppgjøret får effekt for den enkelte pensjonist. Det forutsettes også at eventuelle forslag fra regjering eller storting om tilleggsbevilgninger mest hensiktsmessig fremmes sammen med slik melding.

Derfor vil flertallet be om at det fra og med 2016, i forbindelse med statsbudsjettet om høsten, fremmes en egen melding til Stortinget som omhandler trygdeoppgjøret.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det verken i statsbudsjettet for 2016 eller i proposisjonen om trygde-

oppjøret for 2015 fremkommer at trygdeoppjørene ikke lenger skal legges frem som egen sak for Stortinget. Disse medlemmer mener at pensjonsoppjøret fortsatt bør legges frem for Stortinget, men innser at det neppe vil være praktisk mulig å få dette til når det gjelder oppjøret for 2016.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre praksisen med at trygdeoppjørene legges frem som egen sak for Stortinget fra og med trygdeoppjøret for 2017.»

Disse medlemmer ser at representanter for regjeringspartiene mener at behandlingen av revidert nasjonalbudsjett er et egnet sted for behandling av pensjonistenes kår. Disse medlemmer viser til at budsjettet ble lagt frem før drøftelsene om trygdeoppjøret, og at fristen for å melde seg på høring om revidert nasjonalbudsjett var gått ut før regjeringen offentliggjorde sitt tilbud. Dette gir ingen god behandling av trygdeoppjøret.

Disse medlemmer viser til at partigruppenes siste frist for å be om bistand til beregninger fra regjeringen knyttet til revidert nasjonalbudsjett, utløp før trygdeoppjøret var kjent. Dette er også et hinder for Stortingets muligheter til å behandle trygdeoppjøret i full bredde, og med full kunnskap om virkningene av regjeringens politikk.

Disse medlemmer mener Stortinget trenger fullgod informasjon om drøftinger, om fordelingsvirkninger og om hvilken utvikling oppjørene og pensjonssystemet fører med seg.

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen gjeninnføre praksisen med at trygdeoppjørene legges frem som egen sak for Stortinget fra og med trygdeoppjøret for 2017.

4. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:96 S (2015–2016) – Representantforslag fra stortingsrepresentant Kirsti Bergstø om å sikre full behandling av trygdeoppjøret i Stortinget slik sakens viktighet og tradisjonen tilsier – vedlegges protokollen.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 31. mai 2016

Arve Kambe
leder

Erlend Wiborg
ordfører

